

УДК 65.016

РОЗВИТОК ТЕОРЕТИЧНИХ ПІДХОДІВ ЩОДО УПРАВЛІННЯ БУДІВЕЛЬНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ

В.В. Ходирєв

Луганський національний аграрний університет, Луганськ, Україна

Ходирєв В.В. Розвиток теоретичних підходів щодо управління будівельним підприємством.

Розглянуті теоретичні положення формування підходів до управління розвитком підприємства, характеризуючи комплексний взаємозв'язок економічних категорій – «розвиток» та «система управління». Розкрито особливості проявлення ознак економічного росту і розвитку підприємства. Це підвищує обґрунтованість формування системи управління розвитком.

Ключові слова: система управління, будівельна галузь, системний підхід

Ходырев В.В. Развитие теоретических подходов к управлению строительным предприятием.

Рассмотрены теоретические положения формирования подходов к управлению развитием предприятия, характеризующего комплексную взаимосвязь экономических категорий – «развитие» и «система управления». Раскрыты особенности проявления признаков экономического роста и развития предприятия. Это повышает обоснованность формирования системы управления развитием предприятия.

Ключевые слова: система управления, строительная отрасль, системный подход

Khodyrev V.V. The development of theoretical approaches to construction company.

Theoretical positions of formation of approach to management of development of the enterprise characterizing complex interrelation of economic categories of «development» and «system of development» are considered. Features of display of system signs of economic growth and enterprise development are opened. It increases validity of formation of a control system of enterprise development.

Keywords: management system, the construction industry, a systematic approach

Структурна перебудова економіки України призвела до корінних змін у будівельній галузі, перетворивши її в інвестиційно-будівельний комплекс. За останні роки відбулося посилення впливу основних економічних факторів зовнішнього середовища на діяльність підприємств. Особливої актуальності набувають теоретичні положення формування підходів до управління розвитком підприємства, характеризуючи комплексний взаємозв'язок економічних категорій – «розвиток» та «система управління». Це свідчить про важливу роль системного підходу як способу реалізації системного дослідження в обґрунтуванні методологічних положень концепції управління розвитком підприємства.

Постановка проблеми

В основі обґрунтування концептуального підходу до управління розвитком будівельного підприємства нами розглядається комплексний взаємозв'язок таких економічних категорій, як «взаємодія», «закономірності», «зміни» і «розвиток» з позиції розкриття системної характеристики:

- процесу взаємодії підприємства із зовнішнім середовищем, що визначає умови адаптації, стійкого функціонування, росту і розвитку підприємства як системи, що розглядається не стільки з позиції соціально-економічної системи, а переважно як концептуальної моделі еколого-соціо-економічної системи [5];
- процесу взаємодії підприємства із зовнішнім середовищем, що відображає вияв дії закону функціонування, в тому числі зростання і розвитку підприємства (якщо процеси функціонування, росту і розвитку відображають зміни станів підприємства як еколого-соціо-економічної системи, то закони функціонування – це правила, за якими виробляються такі зміни; знаючи початковий стан і закон функціонування керованої системи, можна передбачити майбутні її зміни);
- взаємодії процесів життєдіяльності; росту і розвитку підприємства в їх взаємозв'язку, яким властиво властивість цілісності (зміни, що виникають на стадії будь-якого процесу, позначаються на інших процесах, що обумовлює затребуваність системного підходу до управління економічним зростанням і розвитком підприємства) [2].

Метою статті є спроба обґрунтування концептуального підходу до управління розвитком будівельного підприємства з позиції розкриття системної характеристики процесу взаємодії підприємства із зовнішнім середовищем.

Аналіз публікацій

У даній роботі автор спирався в першу чергу на законодавчу базу [1], а також роботи фахівців з економіки підприємства – В.І. Захарченко [2], М.М. Меркулова [3], В.В. Титова [4], Г. Шмаль [5]. Водночас залишаються невирішеними теоретичні положення формування підходів до управління розвитком будівельного підприємства із застосуванням системного підходу як способу реалізації системного дослідження в обґрунтуванні методологічних положень концепції управління.

Виклад основного матеріалу дослідження

Ключовими умовами для розкриття методологічних положень формування концептуального підходу до управління розвитком будівельного підприємства є взаємозв'язки економічних категорій «взаємодії із зовнішнім середовищем» і «система управління розвитком», що дозволяють виявити і уточнити комплекс управлінських процесів і явищ, а також зв'язків між підприємством та зовнішнім середовищем. Процеси життєдіяльності, росту і розвитку будівельного підприємства

направляються в ринковому середовищі переважно законами попиту та пропозиції, законами ринкової конкуренції, державним втручанням в економіку, ефективністю менеджменту підприємства. Для забезпечення сталого функціонування, росту і розвитку підприємства в умовах мінливого зовнішнього середовища воно повинно змінити певний потенціал адаптації розвитку значущих чинників, бути чутливим до реалізації системного підходу до управління процесом своєї життєдіяльності як універсальної методології аналізу, яка застосовувана:

- для обґрунтування системних ознак розвитку підприємства;
- для виявлення ступеня впливу економічних законів на процеси життєдіяльності, росту і розвитку підприємства [4].

Все це свідчить про важливу роль системного підходу як способу реалізації системного дослідження в обґрунтуванні методологічних положень концепції управління розвитком будівельного підприємства. Особливості характеристики прояву ключових системних ознак в управлінні процесами росту і розвитку будівельного підприємства, обумовлених змінами зовнішнього (рис. 1) і внутрішнього середовища (рис. 2) визначаються в нашому розумінні:

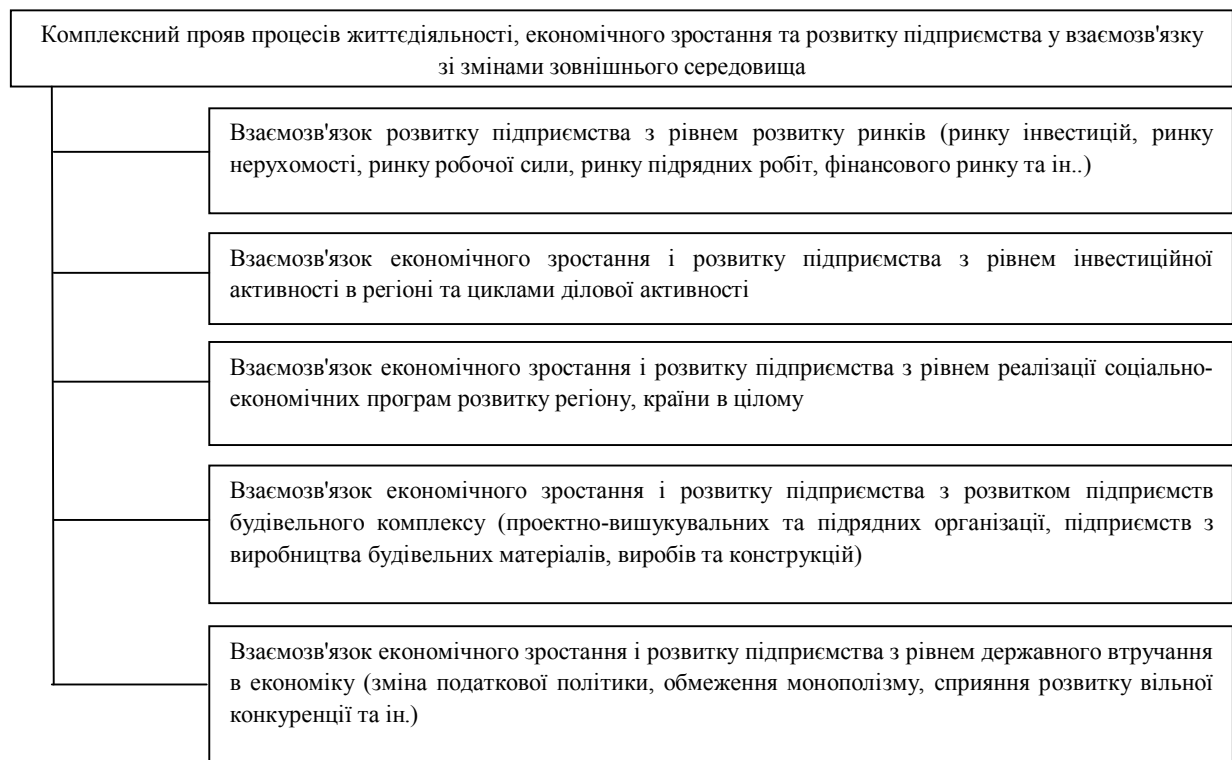

Рис. 1. Прояв ключових системних ознак росту і розвитку будівельного підприємства в процесі зміни зовнішнього середовища

— системним характером прояву комплексного взаємозв'язку процесів життєдіяльності, економічного зростання та розвитку підприємства,

що залежать від зміни зовнішнього середовища і закономірності його функціонування, визна-

- чальною зміною внутрішнього середовища підприємства;
- системним характером взаємозв'язку управління економічним і соціальним розвитком підприємства, що реалізується при розробці та реалізації стратегічного управління розвитком підприємства;
- взаємозв'язком процесу управління економічним зростанням і розвитком підприємства з управлінням процесом виявлення, нарощування і використання потенціалу економічного зростання та розвитку підприємства;
- системним характером взаємозв'язку, взаємодії та взаємозалежності управління економічним зростанням і розвитком підприємства в комплексному взаємозв'язку з екологічними процесами, що дозволяє переорієнтувати управління розвитком підприємства в напрямку переходу від традиційного підходу до підприємства як соціально-економічної системи, до реалізації концептуального підходу до розвитку підприємства як еколого-соціо-економічної системи;
- сукупністю взаємозв'язку процесів нарощування потенціалу економічного і соціального розвитку підприємства з розробкою і реалізацією цільової стратегічної програми розвитку підприємства;
- виділенням системи управління економічним ростом і розвитком підприємства в якості підсистеми загального менеджменту підприємства, що дозволяє провести структурування виділеної підсистеми, виявити механізм її функціонування і впливати на неї у потрібному напрямі;

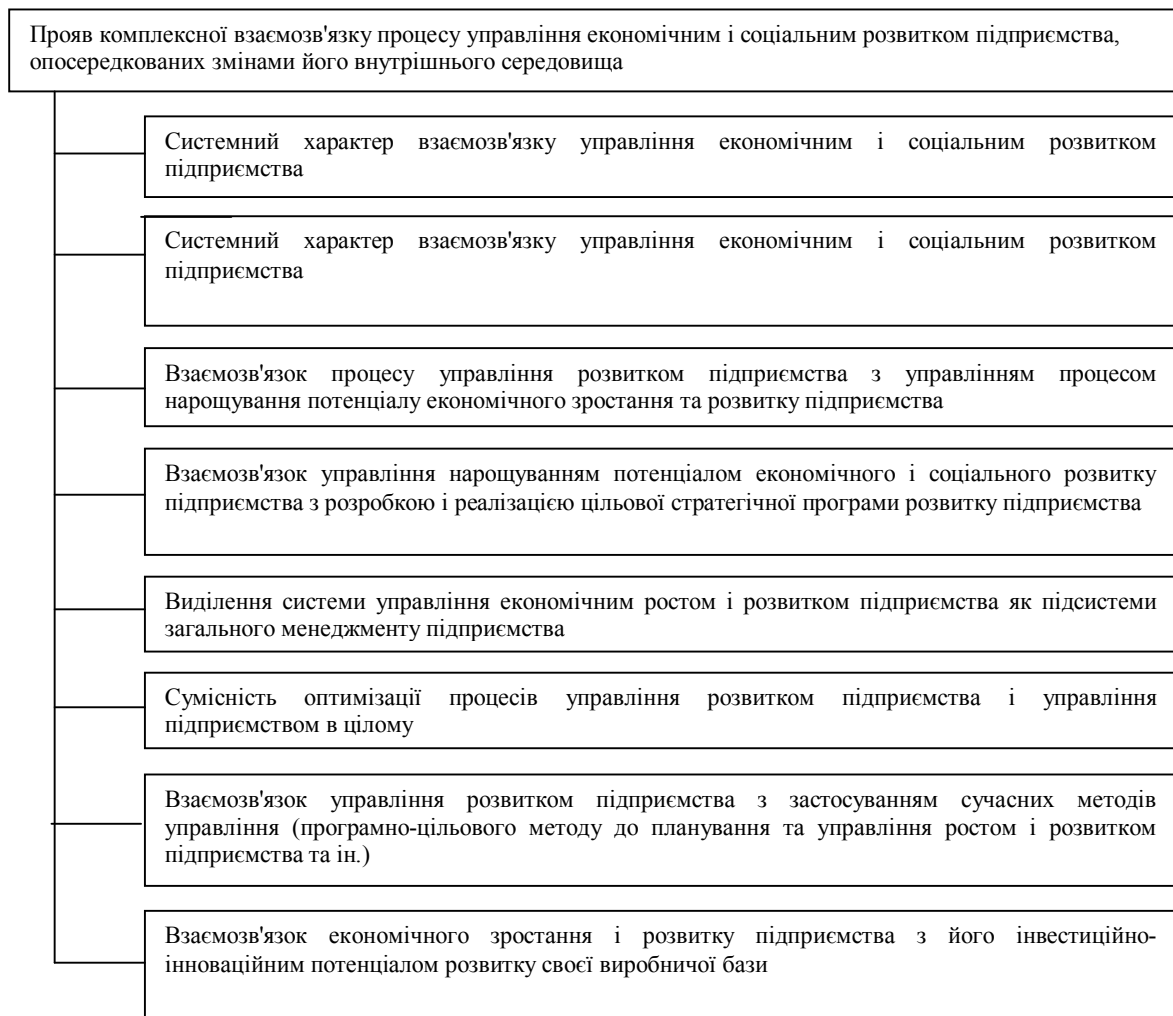

Рис. 2. Прояв ключових системних ознак в управлінні економічним і соціальним розвитком підприємства (внутрішнього середовища)

- системним характером здійснення спільної оптимізації процесів управління розвитком підприємства і процесів управління підприємством в цілому;
- взаємозв'язком управління розвитком підприємства із застосуванням сучасних методів управління, зокрема програмно-цільового методу до планування і управління процесами економічного зростання і розвитку підприємства;

- ства, що дозволяє погодити цілі економічного зростання та розвитку підприємства, а також давати оцінку необхідних ресурсів для здійснення поставлених цілей;
- взаємозв'язком процесів економічного зростання і розвитку підприємства з реалізацією його інвестиційно-інноваційного потенціалу з розвитку своєї виробничої бази [3];
  - взаємозв'язком стратегічного управління розвитком підприємства з тенденцією розвитку ринків (ринку робочої сили, ринку інвестицій, ринку підрядних робіт, ринку нерухомості, фінансового ринку та ін.) і розвитком підприємств будівельного комплексу (проектно-вишукувальних організацій, підрядних органі-

- зацій, підприємств з виробництва будівельних матеріалів, виробів і конструкцій);
- взаємозв'язком можливості в нарощуванні потенціалу економічного зростання та розвитку підприємства з рівнем інвестиційної активності в регіоні, рівнем соціально-економічного розвитку регіону і країни в цілому, циклами ділової активності на ринку будівельної продукції.

Висновки

Таким чином, слідування даного концептуального підходу дозволяє цілеспрямовано формувати систему управління розвитком підприємства.

Список літератури:

1. Гражданский кодекс Украины [Текст] : с измен. и доп. по сост. на 1 янв. 2008 г. – Харьков : Право, 2008. – 430 с.
2. Захарченко В.И. Менеджмент на предприятии: вопросы терминологии / В.И. Захарченко // Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління. – 2007. – Т. 10, Вип. 11. – С. 110-127.
3. Меркулов М.М. Науково-технологічний розвиток і управління інноваціями [Текст] / М.М. Меркулов ; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. – Одеса : Фенікс, 2008. – 344 с.
4. Титов В.В. Оптимизация управления промышленной корпорацией: вопросы методологии и моделирования [Текст] : монография / В.В. Титов. – Новосибирск : ИЭОПП СО РАН, 2007 (Новосибирск). – 255 с.
5. Шмален Г. Основы и проблемы экономики предприятия [Текст] : [Учеб.для вузов] / Г. Шмален ; авт.ст. А.Г. Поршнева ; ред. А.Г. Поршнева ; пер. В.А. Антонов, С.С. Голубева, А.Н. Михайлин. – М. : Финансы и статистика, 1996. – 510 с.

Надано до редакції 28.05.2012

Ходирев Володимир Володимирович / Volodymyr V. Khodyrev
vizach@mail.ru

Посилання на статтю / Reference a Journal Article:

Розвиток теоретичних підходів щодо управління будівельним підприємством [Електронний ресурс] / В.В. Ходирев // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2013. – № 1 (6). – С. 178-181. – Режим доступу до журн.: <http://economics.opu.ua/files/archive/2013/n1.html>